

ODSJEK ZA NADZOR

Br. 03-19-4430-6/23
Podgorica, 18. 04. 2023

Na osnovu člana 50 stav 1 tačka 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 79/08, 70/09, 44/12 i 22/17), odredaba Zakona o inspeksijskom nadzoru ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 039/03, „Službeni list Crne Gore", br. 76/09, 57/11, 18/14, 11/15, 52/16) i odredaba Pravilnika o načinu vršenja nadzora u oblasti zaštite ličnih podataka, br. 01-54-3403-2/18 od 16.05.2018., Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama izvršila je nadzor nad sprovođenjem zaštite ličnih podataka i sačinila

ZAPISNIK O IZVRŠENOM NADZORU

Vrsta nadzora: Vanredan nadzor – Inicijativa za vršenje nadzora

Nadzor izvršen kod: "Demokratska Crna Gora "sa sjedištem na adresi Ul. 8.marta br.72,Podgorica

Osnovni podaci o subjektu nadzora: politička partija

Odgovorno lice subjekta nadzora je: direktor, Momčilo Leković

Postupak nadzora započet je dana 31.03.2023. godine, sa početkom u 10 časova, u prostorijama subjekta nadzora, na adresi Ul. 8.marta br.72,Podgorica

Nadzoru prisutni: Momčilo Leković, direktor i Vladimir Vujović, član Predsjedništva

Postupak nadzora izvršili: Čedomir Mitrović, kontrolor i Ljiljana Brajović, kontrolor

Predmet nadzora

Postupanje po Inicijativi za pokretanje postupka nadzora, br. 03-19-4430-1/23 od 01.03.2023. godine upućene od strane NVO Centra za građansko obrazovanje, zbog kako se u bitnom navodi osnovane sumnje da je tokom prikupljanja i naknadne obrade potpisa podrške birača neophodnih za kandidaturu Alekse Bečića za izbor za Predsjednika Crne Gore zakazanim za 19.03.2023.godine došlo do povrede odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

U postupku nadzora je utvrđeno sledeće činjenično stanje:

U cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja u vršenju nadzora nad sprovođenjem Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, subjekt nadzora obaviješten je o početku obavljanja nadzora dopisom, br.01-19-4430-3/23 od 28.03.2023.godine i o obavezi pripreme i dostave referentne dokumentacije vezano za obradu i zaštitu ličnih podataka birača koji su dati na obrascima P-5 i P-5a uređenim Uputstvom o sadržini i obliku obrasca za podnošenje predloga kandidata za Predsjednika Crne Gore i obrasca za davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore ("Službeni list CG, br.076/17,002/18, 063/22 i 151/22). S tim u vezi, od subjekta nadzora shodno čl.67 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti zatraženo je izjašnjenje na sljedeće činjenice :

- Da li je imenovano lice odgovorno za zaštitu ličnih podataka;
- Da li vodi evidencija o zbirci ličnih podataka – potpisi podrške birača;
- Da li su sačinjena interna pravila obrade i zaštite ličnih podataka; odnosno donesen Plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka shodno odredbama Pravilnika o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka („SL.list CG, br.011/11);
- Na koji način i koja lica su prikupljala potpise podrške birača, odnosno imala pristup ličnim podacima birača ; gdje i kako se čuvaju obrasci potpisa podrške

Postupajući po zahtjevu Agencije, subjekt nadzora dostavio je Pravila o zaštiti ličnih podataka, br.03/86-1 od 18.07.2015.godine; Evidenciju podataka o zbirci ličnih podataka birača koji su svojim potpisom dali podršku predsjedničkom kandidatu Demokratske Crne Gore za izbor za Predsjednika Crne Gore na izborima 19.03.2023.godine, br.06/136 od 31.03.2023.godine;Evidencija o Zbirci o ličnim podacima mr Alekse Bečića kandidata Demokratske Crne Gore za izbor za Predsjednika Crne Gore, br.05/83-1 od 26.02.2023.godine. Ističu da su imenovana lica odgovorna za sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu ličnih podataka u ovom subjektu nadzora (u čl.3 stv.5 Pravila).

Na pitanje na koji način je bilo organizovano prikupljanje potpisa podrške birača za predsjedničkog kandidata Aleksu Bečića, ovlaštena lica subjekta nadzora, u bitnom, ističu da je saglasno Zakonu o političkim partijama i Statutu Demokratske CG, Demokratska Crna Gora jedinstvena politička organizacija i da je organizovana na teritorijalnom principu. Partija je kroz organizovan rad opštinskih odbora odnosno članova opštinskih odbora organizovala prikupljanje potpisa podrške od svojih članova i simpatizera u službenim prostorijama partije, na način što su birači koji su davali podršku sami popunjavali obrazac za davanje potpisa podrške kandidata predsjednika Crne Gore (Obrazac P-5 i P5a), čime su isti dali podršku kandidaturi Alekse Bečića i to na način što je na osnovu lične identifikacione isprave, popunjavani citirani Obrazac i upisivana navedena vrsta ličnih podataka, uz svojeručni potpis birača na koga se lični podaci odnose. Obrasci su dalje od strane opštinskih odbora u uredno zatvorenim kovertama dostavljani pravnom timu odnosno ovlaštenim licima u Centrali Demokratske Crne Gore, gdje su nakon kontrole (prebrojavanja, provjere valjanosti propisanog obima podataka i tsl.) i čuvani u kancelarijama kojima je onemogućen pristup neovlaštenim licima te da su u konačnom lični podaci u posebnim kutijama čuvani u ormarima koji se zaključavaju i koji se nalaze u kabinetu predsjednika Demokratske Crne Gore, sve do predaje kandidature.

Na pitanje kontrolora da li su predmetni lični podaci unošeni u računare i da li je formirana baza podataka odgovaraju da se ovi podaci ne evidentiraju u elektronskim bazama, odnosno računarima. Istovremeno napominju da se ne sačinjava kopija predmetne zbirke ličnih podataka, što je i uređeno Pravilom o zaštiti podataka u čl.19 , kao i da je ovim aktom proisano da u slučaju da Partija nakon prikupljanja ličnih podataka za potrebe sačinjavanja izborne liste odluči da istu ne preda nadležnoj izbornoj komisiji, obrasce koji sadrže lične podatke uništava, u roku od 60 dana od dana isteka roka za predaju izborne liste. Pored toga, navode da su dana 26.02.2023. godine podnijeli Državnoj izbornoj komisiji zvanični predlog kandidata za izbor za Predsjednika Crne Gore sa zakonski propisanom dokumentacijom koja sadrži i potpise podrške birača.

Rješenjem Državne izborne komisije, br.211/5 od 28.02.2023.godine utvrđena je kandidatura Alekse Bečića za izbor predsjednika CG. U obrazloženju Rješenja navodi se da je dokumentacija podnijeta u skladu sa Zakonom o izboru Predsjednika Crne Gore.

Uvidom u Evidenciju podataka o zbirci ličnih podataka birača koji su svojim potpisom dali podršku predsjedničkom kandidatu Demokratske Crne Gore za izbor za Predsjednika Crne Gore na izborima 19.03.2023.godine, br.05/71 od 15.02.2023.godine, u bitnom, utvrđeno je da je ustanovljena dana 15.02.2023.godine; da se kao pravni osnov za obradu podataka o ličnosti (tačka 2) navodi: Zakon o izboru odbornika i poslanika; Zakon o izboru predsjednika Crne Gore; Uputstvo o sadržini i obliku obrasca za podnošenje

predloga kandidata za Predsjednika Crne Gore i obrasca za davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore; Zakon o zaštiti podataka o ličnosti i Statut Crne Gore; da Zbirku podataka vodi isključivo Demokratska Crna Gora (t.3a); da je svrha obrade-zbirka o ličnim podacima birača koji su svojim potpisom dali podršku pred.kandidatu Demokratske CG za izbor za predsjednika CG (t.4); Kategorija lica koji se obrađuju: birači, vrste ličnih podataka : ime i prezime, datum rođenja, JMBG i broj lične karte ili broj pasoša, prebivalište i svojeručni potpis birača(t.5); način čuvanja podataka o ličnosti- čuvaju se na način utvrđen Pravilima Demokratske Crne Gore o zaštiti ličnih podataka ; rok korišćenja-čuvaju se do predaje dokumentacije Državnoj izbornoj komisiji, a u slučaju da se izborna lista e preda uništavaju saglasno Pravilima u roku od 60 dana od isteka roka za predaju izborne liste.

U Pravilima o zaštiti ličnih podataka, br.03/86-1 od 18.07.7.2015.godine navodi se da su donijeta na osnovu čl.24 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i čl.36 st.1 al.19 Statuta. Istim se obezbjeđuju organizacione, tehničke, logističke i tehničke procedure i mjere za zaštitu ličnih podataka članova Demokratske Crne Gore, kandidata na odborničkim i poslaničkim listama i lica koji svojim potpisom daju podršku izbornim listama Demokrata, kako bi se spriječilo slučajno ili namjerno neovlašeno uništavanje podataka, promjena ili gubitak, kao i neovlašćen pristup, prerada, korišćenje ili prenos ličnih podataka(čl.1). Lični podaci iz izbornih lista i lica koji svojim potpisom daju podršku izbornim listama Demokrata, nakon predaje opštinskoj tj.državnoj izbornoj komisiji čuvaju se saglasno odredbama ovih Pravila (st.3 ovog člana) koji rokovi, odnosno brisanje uređeno je odredbama iz čl.19 ovih Pravila.

Subjekt nadzora nije donio Plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka.

Obrazac za davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore (P-5 I P-5a), koji je javno objavljen na službenoj stranici Državne izborne komisije, uređen je na način da se zahtijeva upis sljedećih podataka : označenje podnosioca predloga-naziv stranke ili stranaka ili grupe birača; za kandidata : ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, jmbg ili broj lične karte, prebivalište ; za birače: ime i prezime, JMBG, datum rođenja, registarski broj lične karte ili pasoša, prebivalište i/uz svojeručni potpis (na obrascu je moguće prikupiti najviše 7 potpisa birača; u napomeni se navodi da je ova forma sačinjena u cilju racionalizacije, odnosno omogućavanja prikupljanja većeg broja potpisa na jednom listu)

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku nadzora konstatovano je sledeće:

- A. da je subjekt nadzora kao rukovalac zbirke ličnih podataka u smislu čl.4a st.3 Zakona ustanovio *Evidenciju zbirke ličnih podataka birača, koji su svojim potpisom dali podršku predsjedničkom kandidatu Demokratske Crne Gore za izbor za Predsjednika Crne Gore na izborima 19.03.2023.godine*, br.05/71 od 15.02.2023.godine i Evidenciju zbirke o ličnim podacima mr Alekse Bečića kandidata Demokratske Crne Gore za izbor za Predsjednika Crne Gore, br.05/83-1 od 26.02.2023.godine saglasno čl.26 Zakona o zaštiti ličnih podataka;
- B. da je subjekt nadzora odredio odgovorna lica za zaštitu ličnih podataka saglasno čl.3 st.5 Pravila o zaštiti ličnih podataka , br.03/86-1 od 18.07.2015. godine, shodno obavezi iz čl.27 st.3 Zakona o zaštiti ličnih podataka;
- C. da svrha prikupljanja „*potpisa birača koji podržava kandidata*“, s jedne strane, proizilazi iz mandatorne obaveze subjekta nadzora u slučaju podnošenja predloga za kandidata za Predsjednika u smislu čl. 4, čl.5 i čl. 6 st.2 t.5 Zakona o izboru predsjednika Crne Gore ("Sl. list CG", br. 17/07, 08/09, 12/16, 73/18) koje odredbe propisuju namjenu obrade ličnih podataka ove kategorije lica. Način prikupljanja potpisa podrške birača uređen je podzakonskim aktima od strane Državne izborne komisije na osnovu čl.43 st.6 Zakona o izboru odbornika i poslanika ("SL.list RCG", br. 04/98, 05/98,17/98,14/98,18/00,"Sl.list SRJ", br. 73/00, 09/01... 56/06 "Sl. list CG", br. 46/11 ,14/14, 47/14 ...10/18 , 109/20), a u vezi shodne primjene ovog Zakona saglasno čl.9 Zakona o izboru Predsjednika Crne Gore. Za podnošenje predloga kandidata za Predsjednika Crne Gore i davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore koriste se obrasci propisani Uputstvom o sadržini i obliku obrasca za podnošenje predloga kandidata za Predsjednika Crne Gore i obrasca za davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore („ Sl. list CG br.076/17, 002/18, 063/22 i 151/22), koji čine njegov sastavni dio. Na osnovu propisane vrste ličnih podataka birača iz Obrasca za davanje potpisa birača za podršku kandidatu za Predsjednika Crne Gore (P-5 i P5a) a koja se odnosi na: ime i prezime, JMBG, datum rođenja, registarski broj lične karte ili pasoša, prebivalište i/uz svojeručni potpis može se utvrditi identitet lica /birača na koga se lični podaci odnose u smislu čl. 9 st. 1 t. 1 i 9 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.
- D. da imajući u vidu svrhu/namjenu prikupljanja ličnih podataka birača iz konstatacije C., jasno proizilazi da birač davanjem potpisa podrške iskazuje svoje političko mišljenje/aktivan politički stav u jednom izbornom procesu. Lični podaci koji se, između ostalog, odnose na političko mišljenje predstavljaju posebnu kategoriju ličnih podataka u smislu čl.9 st.1 t.7 Zakona.

Pravni osnov za obradu posebne kategorije ličnih podataka uređen je čl.13 Zakona na način da se ista može obrađivati samo uz izričitu saglasnost (dobrovoljni pisani pristanak lica na koga se lični podaci odnose) shodno st.1 t.1 ovog člana Zakona , odnosno na osnovu ostalih taksativno propisanih uslova iz t.2-6 ovog člana , koji nisu od bitnog značaja za predmetni postupak nadzora. Prema izjavi ovlašćenih lica subjekta nadzora potpisi podrške su prikupljeni od strane članova opštinskih odbora u prostorijama Partije na način što je na osnovu lične identifikacione isprave, popunjavan predmetni Obrazac i upisivana navedena vrsta ličnih podataka, uz svojeručni potpis birača na koga se lični podaci odnose, što je u skladu sa čl. 13 st. 1 t. 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Slijedom navedenog, ukazuje se da je saglasno Uputstvu o načinu i postupku provjere potpisa podrške izbornoj listi za izbor poslanika i kandidatu za Predsjednika Crne Gore izrađeno aplikativno rješenje za provjeru potpisa podrške kandidatima za Predsjednika Crne Gore shodno čl.106 Zakona o izboru odbornika i poslanika, na koji način je omogućeno biraču da izvrši provjeru da li su njegovi lični podaci obrađeni na pošten i zakonit način shodno čl. 2 st.1 i 2 i čl.13.st.1 t.1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti;

- E. da subjekt nadzora nije donio Plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka shodno čl.4 Pravilnika o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka („SL.list CG, br.011/11) a u vezi sa čl.13 st.2 i 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti imajući u vidu da se, prilikom obrade, posebna kategorija ličnih podataka posebno označava i štiti;
- F. da je subjekt nadzora donio Pravila o zaštiti ličnih podataka, br.03/86-1 od 18.07.7.2015.godine saglasno čl.24 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti kojim se obezbjeđuju organizacione, tehničke, logističke i tehničke procedure i mjere za zaštitu ličnih podataka članova Demokratske Crne Gore, kandidata na odborničkim i poslaničkim listama i lica koji svojim potpisom daju podršku izbornim listama Demokrata ;

Shodno utvrđenim nepravilnostima ukazuje se subjektu nadzora da u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 i članom 36 Zakona o inspeksijskom nadzoru, otkloni sledeće nepravilnosti:

- da sačini Plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka shodno čl.4 Pravilnika o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka („SL.list CG, br.011/11) a u vezi sa čl.13 st.2 i 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti .

Za otklanjanje konstatovanih nepravilnosti u postupku nadzora, ukazuje se subjektu nadzora, da u roku od 7 dana od dana prijema Zapisnika, otkloni iste.

Shodno članu 36 stav 4 Zakona o inspeksijskom nadzoru ukazuje se da nad preduzetim radnjama i mjerama subjekat nadzora obavezan je da pisano obavijesti kontrolora u roku od sedam dana od dana isteka roka određenog za otklanjanje nepravilnosti.

Primjedbe, izjave, zahtjevi za izuzeće i druge relevantne činjenice i okolnosti:

Nadzor je završen dana 31.03.2023. godine, sa početkom u 11:30 časova.

Zapisnik uručen dana _____ godine.

Subjekt nadzora je upoznat sa sadržinom zapisnika i isti potpisuje

Pravna pouka:

Subjekt nadzora može u roku od osam dana od dana prijema zapisnika, podnijeti prigovor Agenciji, shodno članu 68 stav 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

(Ovaj zapisnik je sačinjen u tri istovjetna primjerka, od kojih se jedan primjerak predaje uz potpis odgovornom licu subjekta nadzora, odmah nakon njegovog sačinjavanja, a dva primjerka za potrebe Agencije).

_____
Odgovorno lice

Čedomir Mitrović, kontrolor

Ljiljana Brajović, kontrolor

